

H. Gül Kurtul

Eğitim Koordinatörü
A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
OSGB Sorumlu Müdürü

Baret kelime anlamıyla 'Çalışan kişilerin herhangi bir kaza anında darbelere, cisim düşmesine ve temas anında elektrik çarpmalarına karşı başı koruyan güvenlik şapkası yani malzemesidir. Bu kadar önemli bir kişisel koruyucu donanımın tabii ki belli standartlarda olması beklenir ki istenen koruyuculuğu sağlayabilsin ve bu arada çalışan konforunu da göz ardı etmesin. Ekipmanın ilgili EN standartlarında olması hem koruyuculuğunun yani güvenliğinin hem de çalışan konforunun belirli parametreleri sağladığına işaret eder ki kişisel koruyucu donanımları satın alım sürecinde önceliğimiz rahatlığı, fiyatsal uygunluğu ya da benzeri faktörler değil EN Standartları olmalıdır.

Takmazsak daha mı rahatız?

Peki, ya güvenliğiniz...

İş kazası sonrası 'Bareti takılı mıydı, niye baretini çıkartmış ya da iyi ki baret kullanıyormuş' tarzında çıkarımların ve soruların ana noktası olan bu ekipmanı biraz daha yakından tanıyalım.

Baret kullanımının faydaları:

- * Elektrik çarpmalarında karşı başı korur.
- * Fırlayan veya yukarıdan baş üzerine düşen ağır malzemelerin baş kısmını yaralanmasından korur.
- * Çalışırken başın sağa veya sola hareketi nedeniyle sert ve keskin kısımlara başın çarpması ile meydana gelebilecek kazalardan korur.
- * Çalışırken uzun saçların statik elektrik tesiri ile dağınık şekilde makinenin dönen kısmına sarılması nedeniyle oluşan kazaların önlenmesini sağlar.

Baretlerin Karşılması Gereken Teknik Özellikleri

1. Kullanıma alınan baretin EN Standart Norm numarası: EN 397 olmalıdır.(Bkn *)
  2. Baret hava alacak şekilde dizayn edilmiş olmalıdır.
A- Baş çevre bandı en büyük numaraya göre ayarlandığında baret ile kafa arasındaki açıklık mm' den küçük olmamalıdır.
B- Baş üstü bantları ayarlandığında, baret üst noktası ile 30 mm' lik bir boşluk olmalıdır
  3. Baret darbeye, neme, ısıya, yağa, aside, tere ve elektrige karşı dayanıklı malzemeden imal edilmiş olmalıdır.
  4. Baretin gövdesini güçlendirmek için yapılan ve önden arkaya doğru uzanan öndüle çıkıntılar maksimum 5 tane olmalıdır.
  5. Baretin siperliği, minimum 4 cm, maksimum 5 cm olmalı ve gövde ile açığı engellemeyecek şekilde olmalıdır.
  6. Baretin isteğe bağlı olmak koşulu ile 3 numara altında imal edilir. Bunlar 50-54, 54-57 ve 57-62 cm'dir.
  7. Baret baş çevre bandı ayarlanabilir olmalı. Genişliği 30 mm'den küçük olmamalıdır.
  8. Ter bandı, baş çevre bandının bir parçası olabileceği gibi, sökülür takılır da olabilir. Ter bandı en az alın kısmını kapsayacak büyüklükte olmalıdır.
  9. Baş çevre bandı en az 4 adet baş üstü bandı ile donatılmalı, baş üstü bandının genişliği minimum 20 mm. olmalıdır.
  10. Koruyucu yastık, kauçuk, plastik köpüğü vb. esnek bir malzemeden olmalıdır.
  11. Çene kayışı uygun malzemeden en az 13 mm eninde ve ayarlanabilir olmalıdır.
  12. Baretin başa geçen kısmı 80 mm'den az olmamalı ve eğik çalışıldığında baret kafadan düşmemelidir.
  13. Baretin tüm kısımları ile ağırlığı 450 gr'dan fazla olmamalıdır.
  14. Baret 50 Hz'lik 20.000 Voltluk gerilime 3 dakika dayanabilecek yalıtımlıya sahip olmalıdır.
  15. Baret TS 2429 da belirtilen mekanik testlere karşı mukavim olmalıdır.
- Yukarıda bahsedilen tüm bu standartlarla ilgili satın alım sürecinde risk almamak için en büyük belirleyici de ilgili standartlarda baret kullanmak ve kullanımdır.

Baretler, Renkler ve Anlamları:

Teknik özelliklerinden, standartlarından ve kullanım faydalarından bahsettikten sonra şimdi de Baretler ve renklerinden bahsedelim. Öncelikle bir inşaat alanı gözünüzde canlandırın ve ilgili şantiyeye yukarıdan mesela 10.kattan baktığınızı hayal edin. Şantiyede bulunan herkes de istisnasız SARI Baret takmış olsun. Eğer bu yazıyı okumadan önce 'İş Güvenliğine ne kadar önem verilen bir işletme aferin yöneticilere de çalışanlara hepsi baret takmışlar diye düşünürken' bu yazıdan sonra 'Bu inşaat alanında hiç mi mühendis, hiç mi uzman yok herkes işçi bareti takmış' şeklinde düşünmeye başladıysanız yazımız amacınıza ulaşmış demektir. Çünkü aşağıda belirttiğim üzere aslında farklı renkte baretler takılmasının bir anlamı ve o anlamın yüklenmesine dair geri planda bir zorunluluk bulunmaktadır. İşletmede bulunan ve size ait olmayan bir bareti kullanıyor olmanız her ne kadar ilgili standartları sağladığı için sizi mevcut tehlike ve risklere karşı koruyucu kıyılar olsa da anlamsal olarak yanlış anlaşılmalara yol açabilecektir. Bu sebeple konuyla ilgili farkındalık ivmemizi biraz daha yukarı skalalara çekmekte ve sadece ziyaretçi olarak bulunduğunuz bir işletmede kullanımınıza sunulan beyaz baret yerine kırmızı bareti reddetmekle ilgili bilgi dağarcığımızı genişletmekte fayda vardır.

Beyaz Baret	: Yöneticiler ve ziyaretçiler
Sarı Baret	: İşçiler
Mavi Baret	: Bakım Grubu
Turuncu Baret	: Ustabaşı ve teknisyen
Kırmızı Baret	: Yangın, savunma personeli ve kalite kontrol ekipleri içindir.

Özetle; Baretlerin öncelikli olarak belirli standartlara uygun olması beklenir. Baret seçiminde ilk dikkat etmemiz gereken husus bu olmalıdır. Ardından çalışan konforu ve baret içinde kendini kısıtlanmış hissetmemesi konusundaki lüksü gelir ki, bu da en az standartlar kadar önemlidir. Çünkü konforsuz bir bareti çalışanlara kullanımda her zaman imkansız yakındır. Baretin hafif olması, başa tam oturması, istem dışı baştan düşmemesi, diğer kişisel koruyucularla olan uyumu ve havalandırmasının yeterliliği baret seçimindeki önemli kriterler olmalıdır.

(Bkn *) EN 397 Standardı Nedir?

Bu Avrupa Standardı; endüstriyel güvenlik baretlerinin genel kullanımları için fiziksel ve performans gerekliliklerini, test yöntemlerini ve Pazar ihtiyaçlarını belirtmektedir. Endüstriyel güvenlik baretleri; öncelikli olarak beyin hasarı ya da kafa travması ile sonuçlanması olası olan düşen cisimlere karşı kullanıcıyı korumayı hedeflemektedir.